

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé

Částka 66.

Vydána dne 3. srpna 1948.

Cena Kčs 3.40.

O B S A H:

(181.—184.) **181.** Zákon o organizaci peněžnictví. — **182.** Zákon, kterým se rozšiřuje působnost a mění právní povaha Poštovní spořitelny. — **183.** Zákon o Investiční bance. — **184.** Zákon, jímž se mění a doplňuje zákon o vázaném devisovém hospodářství.

181.**Zákon****ze dne 20. července 1948****o organizaci peněžnictví.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

První část.

Ustanovení všeobecná.**§ 1.**

Peněžní ústavy jsou organizovány buď ve formě národních podniků (bank) nebo ve formě lidových družstev (ústavů lidového peněžnictví).

§ 2.

Ministerstvo financí je výlučně příslušné ve věcech peněžních ústavů a má výlučný dozor na ně; tuto svou působnost může zčásti přenešt na orgány a zařízení jemu podléhající.

§ 3.

(1) Ministerstvo financí stanoví pro peněžní ústavy obor a rozsah jejich činnosti, vydává pro ně závazné pokyny a směrnice a dohlíží, aby dbaly při své činnosti příslušných předpisů, jakož i směrnic a pokynů jim daných a aby jejich činnost byla v souladu s celkovým finančním plánem a s potřebami československého hospodářství.

(2) Ministerstvo financí stanoví úrokové sazby vyhláškou v Úředním listě, přihlížejíc k současným hospodářským poměrům.

(3) Ministerstvo financí může z důvodu svého dozorcího práva s výhradou ustanovení § 18 peněžnímu ústavu kdykoliv přikázati zejména:

- a) aby mu předložil svou rozvahu a výsledovku a jiné potřebné doklady;
- b) aby upravil svou činnost podle jeho pokynů a odstranil zjištěné závady;
- c) aby učinil organizační opatření;
- d) aby změnil firmu;
- e) aby splýnul s jiným peněžním ústavem bez likvidace.

(4) Příkaz daný podle odstavce 3 nahrazuje usnesení orgánů peněžního ústavu, pokud by ho jinak bylo třeba. Zápisy ve veřejných knihách a rejstřících, potřebné k vyznačení změn způsobených příkazem, provedou soudy na návrh příslušného peněžního ústavu s odvoláním na tento zákon.

(5) Ministerstvo financí může kdykoliv dáti přezkoumati činnost a hospodaření peněžních ústavů a může k výkonu dozoru jmenovati u peněžního ústavu na jeho náklad svého zástupce a stanoviti jeho práva a povinnosti způsobem pro peněžní ústav závazným.

(6) K organizačním opatřením všeobecného rázu, zejména z důvodů přizpůsobení organizace peněžnictví nové správní soustavě, jest potřebí souhlasu vlády. Opatření, k němuž dojde podle předcházející věty, vyhlásí ministerstvo financí v Úředním listě.

§ 4.

Zříditi nebo zrušiti peněžní ústav lze jen se svolením ministerstva financí. Ministerstvo financí může však s výhradou ustanovení § 18 peněžní ústav zrušiti též samo.

§ 5.

Jen se svolením ministerstva financí může peněžní ústav:

- a) rozšířiti dosavadní činnost;

- b) zříditi, převzítí nebo zrušiti pobočku, expozituru, sběrnou, platební, jednatelství neb jakkoliv jinak nazvaný pobočný (vedlejší) závod;
- c) přeložiti sídlo hlavního závodu nebo pobočného (vedlejšího) závodu do jiné obce anebo z jedné místní části do jiné části téže obce, pokud jde o místní části se zvláštními správními orgány;
- d) změnití firmu;
- e) splynouti s jiným peněžním ústavem.

§ 6.

Zákon ze dne 11. března 1948, č. 38 Sb., o Národní bance Československé, zůstává nedotčen.

§ 7.

(1) Zaměstnanci peněžních ústavů jsou v soukromoprávním poměru. Jejich mzdové podmínky upraví ministr sociální péče v dohodě s ministrem financí. Až do této úpravy vztahují se na ně mzdové předpisy pro zaměstnance v peněžnictví.

(2) Pokud jde o závazky ze služebních smluv, zaručujících zaměstnancům nepřiměřeně vysoké platy nebo zaopatřovací, odpočivné a jiné požitky nebo nárok na odbytné, po případě pokud smluvní podmínky nejsou v souladu s novou organizací peněžních ústavů, mohou býti příslušná ustanovení služebních smluv dohodou změněna nebo služební smlouvy mohou býti vypověděny se zákonnou lhůtou výpovědní. Služební, pensijní a jiné podobné řády, podléhající schválení ministerstev financí a sociální péče, mohou býti upraveny ministerstvem financí v dohodě s ministerstvem sociální péče tak, aby odpovídaly mzdovým podmínkám v peněžnictví.

(3) Nároky zaměstnanců ze smluv a předpisů o pensijním zaopatření jejich a jejich rodinných příslušníků zůstávají nedotčeny. Platí o nich ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1948, č. 99 Sb., o národním pojištění, zejména § 268, odst. 5 a § 270, odst. 9. Neúměrně vysoké odbytné nebo odpočivné a zaopatřovací požitky, vyplácené z prostředků ústavů nebo jejich nadlešovacích fondů, mohou býti sníženy na přiměřenou výši, odpočivné a zaopatřovací požitky však nikoliv pod jejich výměru podle předpisů o národním pojištění zaměstnanců.

(4) Opatření podle odstavců 2 a 3 mohou býti činěna jen do konce roku 1950, a to se souhlasem nebo na příkaz ministerstva financí, které se dohodne s ministerstvem sociální péče. Souhlasu úřadu ochrany práce není k tomu třeba.

§ 8.

Zaměstnanci a členové orgánů peněžních ústavů jsou povinni při výkonu své služby nebo funkce postupovati nestranně; jsou povinni zachovávatí mlčenlivost o věcech vyžadujících úřední a obchodní tajemství bez újmy jim jinak uložených úředních povinností.

Druhá část.

Banky.

§ 9.

Jako národní podniky jsou organisovány:

- a) banky — národní podniky, které vznikly přeměnou z akciových bank podle dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 102 Sb., o znárodnění akciových bank, nebo které budou zřízeny podle tohoto zákona;
- b) Poštovní spořitelna, zřízená zákonem ze dne 23. září 1930, č. 143 Sb., o Poštovní spořitelně, změněným a doplněným zákonem ze dne 20. července 1948, č. 182 Sb., kterým se rozšiřuje působnost a mění právní povaha Poštovní spořitelny;
- c) Investiční banka, zřízená zákonem ze dne 20. července 1948, č. 183 Sb., o Investiční bance.

§ 10.

Banky jsou jako národní podniky majetkem státu ve smyslu dalších ustanovení. Jsou samostatné právnické osoby a zapisí se do obchodního (firemního) rejstříku jako firmy jednotlivců.

§ 11.

Banka je povinna užívatí ve firmě označení „národní podnik“. Jiné než národní podniky nesmějí tohoto označení užívatí.

§ 12.

(1) Příhlášku k zápisu banky do obchodního (firemního) rejstříku podá představenstvo. Příhláška se podá u krajského soudu, vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu má banka své sídlo. Má-li banka pobočný (vedlejší) závod, budiž také přihlášen k zápisu do rejstříku u krajského soudu, vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu je tento závod; totéž platí o zápisu oblastního ústavu (§ 17).

(2) V přihlášce sdělí banka soudu:

- a) firmu a sídlo,
- b) předmět podnikání a
- c) způsob zastupování banky a znamenání její firmy.

§ 13.

(1) Banky se musí řídit ve své obchodní činnosti zásadami obchodního podnikání.

(2) Banky budou čistý zisk odváděti státu, a to banky vzniklé přeměnou z akciových bank podle dekretu č. 102/1945 Sb. po potřebné dotaci rezervního fondu a po potřebné dotaci na zúrokování a umořování cenných papírů, které vydá Fond znárodněného hospodářství k poskytnutí náhrady podle § 4 dekretu č. 102/1945 Sb., ostatní banky po potřebné dotaci rezervního fondu.

(3) Za vklady uložené u bank ručí stát.

§ 14.

(1) Banku spravuje a navenek zastupuje sedmičlenné představenstvo skládající se z předsedy, místopředsedy a dalších pěti členů. Jde-li o banku s celostátní působností, rozšiřuje se představenstvo o další dva členy.

(2) Předsedu, místopředsedu a další tři členy představenstva jmenuje ministr financí. Zbývající dva členy (náhradníky) si zvolí zaměstnanci banky ze svého středu prostřednictvím příslušného orgánu jednotné odborové organizace; jejich volbu potvrzuje ministr financí. Jde-li o banku s celostátní působností, jmenuje ministr financí dalšího čtvrtého člena a zaměstnanectvo zvolí ze zaměstnanců oblastního ústavu dalšího třetího člena (náhradníka). Členové (náhradníci) mohou býti kdykoliv odvoláni.

(3) Členem (náhradníkem) představenstva může býti jen občan Československé republiky, který má potřebné odborné vědomosti a zkušenosti. Nesmí vykonávati funkci nebo činnost, která je v rozporu se zájmy banky.

(4) Předseda a místopředseda představenstva vykonají do rukou ministra financí nebo jeho zástupce slib, že budou svědomitě plnit své povinnosti. Stejný slib vykonají členové představenstva (náhradníci) do rukou jeho předsedy.

(5) Představenstvo je povinno spravovati banku s péčí řádného hospodáře a jeho členové ručí za škodu, kterou způsobí nesplněním svých povinností.

§ 15.

(1) Běžné obchodní věci banky obstarává a usnesení představenstva vykonává ředitel. O usnesení, které je v rozporu se zájmy banky, je povinen ihned zpravit dozorčí radu (§ 16).

(2) Není-li představenstvo schopno se usnášeti a je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil sám potřebná opatření a podal o nich představenstvu zprávu v nejbližší jeho schůzi.

(3) Ředitele zastupuje podle potřeby jeden nebo více náměstků se všemi jeho právy a povinnostmi.

(4) Ustanovení § 14, odst. 3 a 5 platí obdobně i pro ředitele.

(5) Ředitele banky a jeho náměstka (náměstkyni) jmenuje a odvolává ministr financí na návrh představenstva a po slyšení jednotné odborové organizace.

§ 16.

(1) Na činnost banky ve všech jejích odvětvích dozírá dozorčí rada, skládající se z předsedy, místopředsedy a dalších pěti členů. Jde-li o banku s celostátní působností, rozšiřuje se dozorčí rada o dva další členy.

(2) Ustanovení § 14, odst. 2 až 4, jakož i odstavec 5, pokud se týká ručení, platí obdobně i tu.

§ 17.

Banka s celostátní působností vykonává svou činnost ústředím v Praze, oblastním ústavem pro Slovensko v Bratislavě a podle potřeby pobočkami.

§ 18.

Zřizovati, slučovati nebo zrušovati banky je dovoleno jen se souhlasem vlády. Návrhy podává ministr financí. Opatření, k němuž dojde, vyhlásí ministr financí v Úředním listě.

§ 19.

Banky podléhají daňové povinnosti podle předpisů o podnicích veřejně účtujících a poplatkové povinnosti podle poplatkového zákona s jeho změnami a doplňky. Od svého vzniku podléhají poplatkovému ekvivalentu podle § 1, odst. 2, písm. a) zákona ze dne 8. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu, při čemž se však na ně nevztahují ustanovení § 8 a § 17, odst. 1 téhož zákona.

§ 20.

Předpisy o akciových bankách a jim neodporující předpisy o akciových společnostech platí obdobně i o bankách, pokud tento zákon nestanoví jinak.

§ 21.

Banky se řídí stanovami, o nichž se usnáší představenstvo. Stanovy, jejich změny a doplňky schvaluje ministr financí.

Třetí část.

Lidové peněžnictví.

Oddíl I.

Ústavy lidového peněžnictví.

§ 22.

Ústavy lidového peněžnictví jsou peněžní ústavy zřízeny jako družstva podle tohoto zákona; zapisují se do společenstevního (obchodního) rejstříku.

§ 23.

(1) Úvěrní společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, č. 70 ř. z., o výdělkových a hospodářských společenstvech, na Slovensku podle zák. č. XXXVII/1875 o obchodním zákonu nebo podle zák. č. XXIII/1898 o hospodářských a živnostenských úvěrních družstvech,

okresní záložny hospodářské podle zákona ze dne 6. června 1924, č. 128 Sb., o okresních záložnách hospodářských a kontribučních fondů peněžních v Čechách,

spořitelny podle zákona ze dne 14. dubna 1920, č. 302 Sb., jímž se upravují právní poměry spořitelny, a

společnosti s omezeným ručením, provozující bankovní a peněžní obchody, pokud nejsou v likvidaci,

které mají sídlo v téže obci, se sloučí podle ustanovení tohoto zákona universální sukcesí bez likvidace v samostatný ústav lidového peněžnictví, jehož firma zní:

- a) „Okresní spořitelna a záložna v“, na Slovensku „Okresná sporiteľňa a pokladnica v“, vznikne-li ústav v sídle okresního soudu, v Praze a v Brně „Spořitelna a záložna v“;
- b) „Spořitelna a záložna (nebo Záložna-Kampeňka) v“, na Slovensku „Sporiteľňa a pokladnica (nebo úverné družstvo) v“, vznikne-li ústav mimo sídlo okresního soudu.

(2) Pokud působí v obci pouze jeden z ústavů, v odstavci 1 uvedených, přemění se v ústav lidového peněžnictví podle tohoto zákona.

(3) Působí-li v obci mimo samostatný ústav lidového peněžnictví ještě pobočka jiného ústavu téhož druhu, který má sídlo v jiné obci, zruší se tato pobočka na příkaz ministerstva financí za podmínek jím stanovených.

§ 24.

V téže obci může působiti pouze jeden ústav lidového peněžnictví; v případech hodných zvláštního zřetele může ministerstvo financí povolití výjimku.

§ 25.

(1) Sloučení (§ 23, odst. 1) nebo přeměna (§ 23, odst. 2) se provede na příkaz ministerstva financí a za podmínek jím stanovených.

(2) Z důvodu účelnosti a plánované potřeby může ministerstvo financí upustiti u některého z ústavů uvedených v § 23, odst. 1 od sloučení podle tohoto zákona a učiniti jiné vhodné opatření.

§ 26.

(1) Úvěrová činnost ústavu lidového peněžnictví je zásadně omezena na obvod jeho působnosti.

(2) Obvod působnosti a sídlo okresní spořitelny a záložny jsou zpravidla totožny s obvodem a sídlem okresního soudu. Z důvodu hospodářské účelnosti může ministerstvo financí obvod působnosti a sídlo okresní spořitelny a záložny stanoviti odchýlně.

(3) Obvod působnosti spořitelny a záložny určí stanovy.

§ 27.

Sloučením spořitelny v ústav lidového peněžnictví nebo její přeměnou na tento ústav zaniknou závazky zakladatele ze záruky stanovené v § 5 zákona č. 302/1920 Sb. Obdobně zanikají sloučením nebo přeměnou okresní záložny hospodářské závazky ze záruky okresu podle § 8, odst. 3, vět druhé a třetí zákona č. 128/1924 Sb.

§ 28.

Právní poměry ústavů lidového peněžnictví a jejich úkoly upraví podrobně stanovy, o nichž se usnáší valná hromada [§ 35, písm. a)]. Stanovy také určí, do jaké výše smí ústav poskytnouti úvěr téže osobě a za jakých podmínek může ústav nabývatí nemovitostí.

§ 29.

(1) Účelem ústavu lidového peněžnictví jest zejména přijímati a bezpečně spravovati vklady a podporovati spořivost.

(2) Okresní spořitelny a záložny mohou poskytovat osobám v obvodu své působnosti úvěry, pokud jejich poskytování není vzhledem k výši neb jejich povaze výslovně vyhrazeno bance.

(3) Spořitelny a záložny mohou za stejných podmínek (odstavec 2) poskytovat úvěry jen svým členům, nečlenům pak jen, pokud jsou členy některého lidového družstva působícího v obvodu soudu, v němž ústav má své sídlo. Výjimky může povolit ministerstvo financí.

(4) Ústavy lidového peněžnictví mohou použít vlastní i svěřené peněžité prostředky jen podle schváleného finančního plánu do výše, kterou určuje v souhlase s celkovým finančním plánem peněžnictví ministerstvo financí; zbytek uloží u peněžního ústředí.

(5) Ústavům lidového peněžnictví není dovolena zakládati průmyslové podniky. Dosaďují jejich úvěry, které nejsou slučitelné se stanovami, budou převzaty příslušným peněžním ústavem podle směrnic ministerstva financí.

§ 30.

(1) Ústav lidového peněžnictví je povinen zříditi k úhradě případných ztrát rezervní fond a jemu každoročně přikazovati z dosaženého zisku aspoň 20% tak dlouho, až dosáhne 10% všech svěřených prostředků.

(2) Členské podíly mohou být úročeny až o 1% výše než činí nejnižší úroková sazba z úsporných vkladů ústavu.

(3) Čistý zisk ústavu, který zbude po dotaci rezervního fondu, zúročení členských podílů a výplatě příspěvků a darů k účelům veřejným a obecně prospěšným podle směrnic ministerstva financí, plyne do státní pokladny.

(4) Za vklady u ústavů lidového peněžnictví ručí stát.

§ 31.

(1) Každý člen ústavu lidového peněžnictví má při hlasování bez ohledu na počet podílů pouze jeden hlas.

(2) Členy okresní spořitelny a záložny jsou výlučně spořitelny a záložny, jakož i všechna neúvěrní družstva, působící v jejím obvodu, a to ze zákona.

(3) Členské podíly osob, které přestávají být podílníky úvěrních družstev a okresních záložen hospodářských, se v důsledku jejich přeměny na okresní spořitelny a záložny převedou na místní ústav lidového peněžnictví nebo na místní družstvo neúvěrní, při čemž podmínky nového členství nesmějí být pro podílníky zhoršeny. Způsob, jakým se tento převod podílů stane, určí ministerstvo financí.

§ 32.

(1) Příslušný národní výbor (odstavec 2) jmenuje na dobu tří roků jednu polovinu členů představenstva a dozorčí rady ústavů lidového peněžnictví z osob bydlících v obvodu působnosti ústavu, které mají hospodářské a místní znalosti, uspořádané finanční poměry a těší se všeobecné důvěře veřejnosti. Mimo tyto členy si zvolí zaměstnanci ze svého středu prostřednictvím příslušného orgánu jednotné odborové organizace své zástupce. Počet určí ministerstvo financí. Volbu zástupců zaměstnanců v představenstvu potvrzuje k tomu příslušný orgán jednotné odborové organizace.

(2) Příslušným národním výborem je

- a) u okresních spořitel a záložen okresní národní výbor nebo orgány jemu na roveň postavené,
- b) u spořitel a záložen místní národní výbor.

(3) Zbývající polovinu členů představenstva a dozorčí rady ústavu lidového peněžnictví volí valná hromada. Podrobnosti upraví stanovy.

(4) Členem představenstva a dozorčí rady nemůže být osoba, která nemůže být volena podle stanov valnou hromadou.

(5) Jmenování členové představenstva a dozorčí rady nemusí být členy ústavu.

(6) V okrese, kde nejsou ani tři družstva, jmenuje i druhou polovinu (odstavec 3) členů představenstva a dozorčí rady okresní spořitelny a záložny okresní národní výbor.

§ 33.

U ústavů, které nemají více než jednoho zaměstnance a obstarávají svou činnost volenými činovníky, jsou všichni členové představenstva a dozorčí rady voleni valnou hromadou. V pochybných případech rozhoduje ministerstvo financí.

§ 34.

(1) Funkce člena představenstva a dozorčí rady ústavu lidového peněžnictví je čestná. Členové mají nárok na náhradu skutečných nákladů, spojených s výkonem funkce.

(2) Členové představenstva a dozorčí rady ústavu lidového peněžnictví ručí za škody způsobené ústavu tím, že neplnili řádně svých povinností.

§ 35.

Ministerstvu financí přísluší jako dohlédacímu úřadu (§ 2) zejména právo:

- a) schvalovati jednotný závazný vzor stanov, jednacího řádu a služebních předpisů, jakož i jejich změny;
- b) odvolati po slyšení příslušného národního výboru § 32, odst. 2 představenstvo nebo dozorčí radu nebo jednotlivé jejich členy, pokud neplní svých povinností nebo ústav poškozuji, a jmenovati do nejbližší valné hromady náhradníka nebo zatímní správu.

§ 36.

(1) Zaměstnává-li ústav lidového peněžnictví alespoň tři úředníky, schvaluje jmenování a odvolání vedoucího úředníka a jeho zástupce ministerstvo financí.

(2) Vyžadují-li toho zájmy lidového peněžnictví, může ministerstvo financí přeložit zaměstnance z ústavu lidového peněžnictví do jiného takového ústavu. Takovým opatřením nemá být zaměstnanec ve svých dosavadních počítech zkrácen. K takovému opatření není třeba souhlasu úřadu ochrany práce.

(3) Vedoucího úředníka nebo jeho zástupce, který se neosvědčil, může ministerstvo financí z této funkce odvolati.

(4) Opatření podle odstavců 1 až 3 se provedou po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

§ 37.

Zaměstnance sloučených peněžních ústavů (§ 23, odst. 1) převezme ústav lidového peněžnictví s dosavadními jejich právy a povinnostmi a určí jejich pracovní zařazení.

§ 38.

Neúvěrní družstva nesmějí nadále přijímati vklady. Dosavadní vklady jsou povinna převést ve lhůtě stanovené ministerstvem financí na místní ústav lidového peněžnictví.

§ 39.

Pro zápisy ve veřejných knihách a rejstřících, potřebné k vyznačení změn vyplývajících z § 23, platí obdobně ustanovení § 3, odst. 4, věty druhé.

§ 40.

Okresní spořitelny a záložny jsou vyrovnávacím místem spořitel a záložen, působících v jejich obvodu. Do jejich působnosti náleží:

- a) přijímati vklady na běžné účty od spořitel a záložen v obvodu své působnosti,

- b) poskytovat spořitelám a záložnám úvěry v rámci finančního plánu peněžnictví,
- c) zprostředkovat pro spořitelny a záložny nákup a prodej státních papírů a jiných cenných papírů, požívajících sirotčí jistoty,
- d) obstarávat pro spořitelny a záložny úschovu a správu cenných papírů,
- e) spolupůsobiti při sestavování a kontrole finančního plánu peněžnictví.

§ 41.

(1) Okresní spořitelny a záložny jsou povinny ukládati své peněžité přebytky u lidového peněžního ústředí.

(2) Účty u peněžních ústavů mohou okresní spořitelny a záložny míti jen, pokud to dovolují směrnice o platebním styku bez hotových (§ 57, odst. 1).

§ 42.

(1) Spořitelny a záložny jsou povinny ukládati své peněžité přebytky výlučně u příslušné okresní spořitelny a záložny jako vyrovnávacího místa.

(2) Ustanovení § 41, odst. 2 platí obdobně.

Oddíl II.

Peněžní ústředí lidového peněžnictví.

§ 43.

(1) K podpoře hospodaření s volnými peněžními prostředky ústavů lidového peněžnictví v rámci potřeb plánovaného hospodářství se sloučí podle ustanovení tohoto zákona

- a) Všeobecné peněžní ústředí družstev pro Čechy a Moravu, zapsané společenstvo s obmezeným ručením, se sídlem v Praze,
- b) Peněžní ústředí zemědělských družstev pro Čechy, zapsané společenstvo s obmezeným ručením, se sídlem v Praze a
- c) Peněžní ústředí zemědělských družstev pro Moravu, zapsané společenstvo s obmezeným ručením, se sídlem v Brně,

univerzální sukcesí bez likvidace v jeden peněžní ústav, organizovaný jako družstvo podle tohoto zákona, jehož firma zní „Lidové peněžní ústředí v Praze“.

(2) Sloučení se provede na příkaz ministerstva financí a za podmínek jím stanovených. Den sloučení vyhlásí ministerstvo financí v úředním listě.

(3) Peněžní ústředí má pobočku v Brně.

(4) Na Lidové peněžní ústředí v Praze přecházejí dnem jeho zřízení (odstavec 2) funkce

peněžních ústředí, které dosud vykonávaly živnostenská banka, národní podnik a Zemská banka pro Čechy - ústřední banka spořitelen v Čechách a na Moravě -. Tyto ústavy převedou na příkaz ministerstva financí a za podmínek jím stanovených na ústředí peněžité přebytky, uložené u nich ústavy lidového peněžnictví, a přiměřenou část zaměstnanců.

§ 44.

(1) K obstarávání funkce peněžního ústředí ústavů lidového peněžnictví na Slovensku se zřizuje družstvo podle tohoto zákona s firemním označením „Ludové peňažné ústredie v Bratislave“.

(2) Den, kdy toto ústředí (odstavec 1) bude zřízeno, bude vyhlášen ministerstvem financí v Úředním listě, na Slovensku též v Úředním věstníku.

(3) Na ústředí (odstavec 1) přecházejí dnem jeho zřízení dosavadní funkce těchto ústavů, jakožto peněžních ústředí:

- a) Svazu rolnických vzájemných pokladnic, družstva s obmezeným ručením v Bratislavě,
- b) Živnosvazu, ústředí živnostenských a občanských úvěrních ústavů a družstev, družstva s obmezeným ručením v Bratislavě,
- c) Ústředního družstva v Bratislavě.

(4) Ústředí (odstavec 1) převezme od ústavů v odstavci 3 uvedených také poměrnou část zaměstnanců. Nebude-li dosaženo dohody, rozhodne ministerstvo financí.

§ 45.

(1) Ústavy lidového peněžnictví uvedené v § 23, odst. 1, písm. a) jsou povinnými členy lidových peněžních ústředí.

(2) Každý člen má bez ohledu na počet podílů při hlasování pouze jeden hlas. Členové vykonávají svá práva svými oprávněnými zástupci.

(3) Ustanovení § 31, odst. 3 platí obdobně.

§ 46.

(1) Jednu polovinu členů představenstva a dozorčí rady lidových peněžních ústředí jmenuje a odvolává ministr financí. Druhou polovinu volí valná hromada.

(2) Ustanovení § 32, odst. 1, vět druhé až čtvrté, a §§ 34 a 36 platí přiměřeně.

§ 47.

(1) Lidové peněžní ústředí jeť vyrovnávacím místem okresních spořitelen a záložen, jemuž náleží:

- a) přijímati od svých členů vklady na běžné účty,
- b) poskytovat svým členům úvěry v rámci finančního plánu peněžnictví schváleného ministerstvem financí,
- c) zprostředkovat pro členy nákup a prodej státních papírů a jiných cenných papírů, požívajících sirotčí jistoty,
- d) obstarávat pro členy úschovu a správu cenných papírů,
- e) provádět podle pokynů ministerstva financí evidenci a kontrolu plánovaných úvěrových akcí a
- f) spolupůsobit při sestavování a kontrole finančního plánu peněžnictví.

(2) Jinou činnost může lidové peněžní ústředí vykonávat jen se souhlasem ministerstva financí.

§ 48.

(1) Obchody, které nejsou uvedeny v § 47, a účasti dosavadních peněžních ústředí (§ 43, odst. 1) a ústavů v § 44, odst. 3 uvedených budou převedeny, po případě zlikvidovány, podle pokynů ministerstva financí.

(2) Přejímající ústav převezme také poměrnou část zaměstnanců ústavu předávajícího; nebude-li dosaženo dohody, rozhodne ministerstvo financí.

§ 49.

(1) Lidová peněžní ústředí jsou povinna ukládati své peněžité přebytky u Poštovní spořitelny.

(2) Účty u peněžních ústavů mohou lidová peněžní ústředí mít jen, pokud to dovolují směrnice o platebním styku bez hotových (§ 57, odst. 1).

§ 50.

(1) Právní poměry lidového peněžního ústředí a jeho úkoly upraví stanovy, na nichž se usnáší představenstvo.

(2) Stanovy a jejich změny schvaluje ministerstvo financí.

§ 51.

Zápisy ve veřejných knihách a rejstřících, potřebné k vyznačení změn, k nimž došlo podle předcházejících ustanovení, provedou soudy na návrh lidového peněžního ústředí s odvoláním na tento zákon.

Oddíl III.

Členství ústavů lidového peněžnictví a lidových peněžních ústředí v Ústřední radě družstev.

§ 52.

Ústavy lidového peněžnictví a lidová peněžní ústředí jsou členy Ústřední rady družstev, v níž tvoří zvláštní odbor, který podléhá doзору ministerstva financí a který se řídí ve své působnosti jeho pokyny a směrnicemi. Organizaci, působnost a činnost tohoto odboru určí stanovy, které budou vydány podle zákona o Ústřední radě družstev.

Čtvrtá část.

Revise peněžních ústavů.

§ 53.

(1) Peněžní ústavy reviduje ministerstvo financí zvláštními revisními orgány.

(2) Účelem revise jest zkoumání obchodní činnosti a hospodaření peněžních ústavů, jakož i zjišťování, zda peněžní ústavy zachovávají platné předpisy a pokyny a zdali jejich hospodaření je v souladu se schváleným finančním plánem a veřejnými zájmy vůbec.

(3) Podrobnosti o způsobu, rozsahu a době revisí, jakož i o revisních zprávách, stanoví ministerstvo financí.

§ 54.

(1) Ministerstvo financí vyhlásí ve Sbírce zákonů a nařízení, kdy zahájí revisní činnost (§ 53); tím dnem se zrušuje Revisní jednota bank, zapsané společenstvo s ručením omezeným v Praze, a ustává činnost revisního odboru Národní banky Československé, oblastního ústavu pro Slovensko v Bratislavě.

(2) Likvidaci práv a závazků Revisní jednoty bank (odstavec 1) provede ministerstvo financí tím způsobem, že převede jmění určené ke zvýšení penzijních důchodů jejich zaměstnanců na Ústřední národní pojišťovnu a proplatí členské podíly ve jmenovité hodnotě. Zbytek likvidačního jmění připadá státu.

(3) Zaměstnanci Revisní jednoty bank (revisního odboru Národní banky Československé, oblastního ústavu pro Slovensko v Bratislavě) budou nadále vykonávat svou služební činnost u ministerstva financí. Ustanovení § 7, odst. 2 až 4 platí obdobně.

§ 55.

Revisní orgánové ministerstva financí (§ 53) nesmějí se státi do pěti let po rozvázání služebního poměru bez svolení ministerstva financí zaměstnanci peněžního ústavu.

Pátá část.

Ustanovení společná o platebním styku bez hotových.

§ 56.

Placení bez hotových má účinky placení hotovými.

§ 57.

(1) Peněžní ústavy jsou povinny prováděti mezi sebou platební styk zásadně bez hotových. Ministr financí může o tom vydati peněžním ústavům závazné směrnice pro provádění platebního styku bez hotových.

(2) Ministerstvo financí stanoví vzor jednotných tiskopisů nebo listin, jimiž se obstarává platební styk bez hotových mezi peněžními ústavami. Listiny, vyhotovené podle tohoto vzoru a vydané výhradně ku provedení platebního styku bez hotových, jsou osvobozeny od poplatků. Osvobození se nevztahuje na listiny znějící na řad nebo na majitele.

Šestá část.

Ustanovení trestní.

§ 58.

(1) Kdo úmyslně nebo z hrubé nedbalosti jedná proti tomuto zákonu nebo proti předpisům na jeho podkladě vydaným, bude potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, okresním národním výborem pro přestupek pokutou do 500.000 Kčs nebo vězením do šesti měsíců. Byla-li uložena pokuta, buď zároveň pro případ její nedobytnosti vyměřen náhradní trest vězení podle míry provinění do šesti měsíců.

(2) Dopustí-li se přestupku orgán právnické osoby, který je povolán podle zákona ji zastupovati, musí býti trest uložen tomuto orgánu. Skládá-li se tento orgán z několika fyzických osob, jsou odpovědny všechny.

(3) Přesunutí placení pokuty na peněžní ústav jest zakázáno. Úmluvy tomu odporující jsou nicotné.

(4) Trestní řízení lze zahájit jen na návrh ministerstva financí. Tento návrh může býti až do vyhlášení trestního nálezu odvolán.

§ 59.

Kdo vystaví šek, ač nemá sám nebo ten, za koho jedná, za šekovníkem pohledávku postačující k jeho úhradě, bude potrestán, nebude-li pohledávka ze šeku při jeho předložení zaplácena, soudem pro přestupek, nejde-li o čin přísněji trestný, vězením od jednoho do šesti měsíců.

Sedmá část.

Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 60.

(1) Ústavy lidového peněžnictví platí poplatkový ekvivalent ze jmění, které na ně bylo převedeno nebo přešlo při sloučení nebo přeměně (§ 23) až do konce desetiletí 1941 až 1950 v dosavadní výši.

(2) Zrušují se předpisy o vybírání poplatku z právních listin (vkladních knížek), vydaných při výkonu oprávnění, propůjčeného různým ústavům, přijímání peníze na běžný účet, t. j. k užitečnému upotřebení, proti tomu, že se peníze vrátí ihned na požádání nebo po uplynutí výpovědní lhůty, pokud bylo stanoveno odváděti za tyto listiny procentní poplatek; kolkové poplatky z uvedených listin se rovněž nevybírají.

§ 61.

(1) Platnost, po případě použitelnost všech předpisů, odporujících tomuto zákonu, se s výhradou ustanovení §§ 62 až 64 zrušuje.

(2) Zrušují se zejména ustanovení vládního nařízení ze dne 13. března 1941, č. 113 Sb., o dohledu a jinaké působnosti ministerstva financí v oboru peněžnictví, nařízení s mocí zákona ze dne 16. ledna 1941, č. 11 Sl. z., o soustředění působnosti ve věcech peněžních ústavů a peněžních podniků v ministerstvu financí jakož i o úpravě některých poměrů v peněžnictví, a §§ 7 až 9, 11 až 19, 21 a 22, § 23, odst. 1 a § 24 dekretu č. 102/1945 Sb.

(3) V § 32 dekretu č. 102/1945 Sb. se čárka za slovem „trhu“ nahrazuje tečkou a poslední vedlejší věta se škrtná. Jako další ustanovení se připojují tyto věty: „Banka jest povinna vyžádati si k takovému opatření souhlasu ministerstva financí. Stejně jest postupovati i při prodeji podstatných majetkových částí takového podniku.“

(4) Ustanovení zákona ze dne 1. března 1948, č. 51 Sb., o úpravě některých finančních poměrů národních podniků průmyslových a potravinářských, se mění takto:

1. V § 8, odst. 2 v obou větách se slova „Ústřední (Oblastní) správou bank“ nahrazují slovy „bankou“ (§ 7, odst. 2)“.
2. V § 10, odst. 2 se vypouštějí slova „Ústřední (Oblastní) správě bank a“.

(5) Zaměstnance zrušené Ústřední (Oblastní) správy bank převezmou banky — národní podniky podle rozhodnutí ministerstva financí.

§ 62.

(1) Dnem sloučení nebo přeměny všech spořitelén a okresních záložen hospodářských podle § 23 pozbývají platnosti, po případě použitelnosti:

1. zákon ze dne 6. června 1924, č. 128 Sb., o okresních záložnách hospodářských a kontribučních fondch peněžních v Čechách,
2. vládní nařízení ze dne 13. prosince 1924, č. 269 Sb., kterým se provádí zákon ze dne 6. června 1924, č. 128 Sb.,
3. vládní nařízení ze dne 17. července 1928, č. 126 Sb., o úpravě některých právních poměrů týkajících se okresních záložen hospodářských v Čechách,
4. vládní nařízení ze dne 5. srpna 1933, č. 169 Sb., kterým se vydávají zvláštní předpisy o záložnách a úvěrních spolcích, úvěrních společenstvech (družstvech), hospodářských a živnostenských družstvech úvěrních a jejich svazech,
5. zákon ze dne 14. dubna 1920, č. 302 Sb., jímž se upravují právní poměry spořitelén, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících,
6. vládní nařízení ze dne 19. prosince 1942, č. 413 Sb., o zřízení „Spořitelny Pražské“, a
7. vládní nařízení ze dne 10. října 1929, č. 153 Sb., o dílčích skupinách příslušníků Všeobecného fondu peněžních ústavů v republice Československé.

(2) Ministr financí vyhlásí ve Sbírce zákonů a nařízení podle odstavce 1, kterého dne předpisy tam uvedené pozbývají platnosti, po případě použitelnosti.

(3) Ministr financí se zmocňuje, aby nařídil sloučení skupin příslušníků Všeobecného fondu peněžních ústavů v republice Československé, zřízených podle § 5 zákona ze dne 10. října 1924, č. 238 Sb., kterým se zřizuje Všeobecný fond peněžních ústavů v republice Československé, ve znění bankovního zákona ze dne 21. dubna 1932, č. 54 Sb., a stanovil podmínky pro toto sloučení.

§ 63.

Dnem, kdy zahájí činnost odbor Ústřední rady družstev (§ 52), pozbývají platnosti, po případě použitelnosti, předpisy odporující tomuto zákonu, pokud jde o peněžní ústavy, zejména ustanovení

1. zákona ze dne 10. června 1903, č. 133 ř. z., o revisi společenstev výdělkových a hospodářských a jiných spolků, a předpisy vydané na jeho podkladě, pokud se týkají úvěrních společenstev,

2. vládního nařízení ze dne 27. července 1920, č. 477 Sb., jímž se zřizuje „Svaz československých spořitelén“ a vydávají pravidla o jeho organizaci a působnosti,
3. vládního nařízení ze dne 14. února 1939, č. 34 Úředné noviny, část I/7, kterým se zřizuje „Svaz slovenských sporitelén“ a vydávají se pravidla o jeho organizaci a působnosti,
4. vládního nařízení ze dne 3. července 1942, č. 242 Sb., o svazech výdělkových a hospodářských společenstev, pokud se týkají úvěrních společenstev,
5. vládního nařízení ze dne 13. března 1941, č. 114 Sb., o povinné organizaci peněžnictví, a
6. vyhlášky ministra financí ze dne 5. prosince 1941, č. 429 Sb., kterou se určují odborné skupiny hospodářských skupin Ústředního svazu peněžnictví.

§ 64.

Dnem, kdy zahájí ministerstvo financí revisní činnost (§ 54), pozbývají platnosti, po případě použitelnosti, ustanovení odporující tomuto zákonu, zejména předpisy

1. §§ 18 až 29 zákona ze dne 10. října 1924, č. 239 Sb., o vkladních knížkách (listech), akciových bankách a o revisi bankovních ústavů, ve znění zákona ze dne 21. dubna 1932, č. 54 Sb.,
2. vládního nařízení ze dne 13. června 1939, č. 136 Sl. z., o povinné revisi obchodních bank a peněžních podniků.

§ 65.

Pokud před účinností tohoto zákona byla učiněna opatření, odpovídající jeho ustanovením, považují se za učiněná podle něho.

§ 66.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

182.

Zákon

ze dne 20. července 1948,

kterým se rozšiřuje působnost a mění právní povaha Poštovní spořitelny.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Oddíl I.

Činnost Poštovní spořitelny jako peněžního ústředí.

§ 1.

Poštovní spořitelna v Praze jest celostátním peněžním ústředím, u něhož se soustřeďují peněžité prostředky tak, aby bylo zajištěno účelné hospodaření s nimi v plánovaném hospodářství.

§ 2.

(1) Poštovní spořitelně přísluší mimo její dosavadní oprávnění bez újmy ustanovení § 3 zákona ze dne 11. března 1948, č. 38 Sb., o Národní bance Československé, jakožto peněžnímu ústředí:

- a) přijímati vklady na běžné účty od bank (§ 9 zákona ze dne 20. července 1948, č. 181 Sb., o organizaci peněžnictví), od lidových peněžních ústředí (§§ 43 a 44, zákona č. 181/1948 Sb.), jakož i od pojišťoven provozujících smluvní (soukromé) pojištění a veřejnoprávních sociálně-pojišťovacích ústavů (dále jen „ústavy“);
- b) poskytovat úvěry ústavům podle směrnic ministerstva financí;
- c) obchodovati s cennými papíry, pokud to souvisí s činností peněžního ústředí;
- d) obstarávati depositní službu, pokud to souvisí s činností peněžního ústředí;
- e) spolupůsobiti při sestavování a kontrole celkového finančního plánu peněžnictví.

(2) Jinou působnost může Poštovní spořitelna jako peněžní ústředí vykonávat jen se souhlasem ministerstva financí.

§ 3.

(1) Ústavy mohou použiti vlastních i svěřených peněžitých prostředků, po případě pojištných premií, jen podle schváleného finančního plánu (§ 2, odst. 1, písm. e) do výše,

kteřou určuje v souhlase s celkovým finančním plánem peněžnictví ministerstvo financí; zbytek uloží u Poštovní spořitelny.

(2) Ústavy jsou povinny přenést své vzájemné účty na Poštovní spořitelnu v rozsahu a ve lhůtě stanovené ministerstvem financí.

(3) Pokud ústavy nemají dostatek vlastních a svěřených prostředků na plnění finančního plánu, jsou povinny vyžádat si úvěr od Poštovní spořitelny (§ 2, odst. 1, písm. b). Poštovní spořitelna je oprávněna požadovat od ústavů zprávy a doklady, potřebné pro plnění funkce peněžního ústředí.

(4) Stát ručí i za vklady uložené u Poštovní spořitelny jakožto peněžního ústředí.

§ 4.

Úroky ze vkladů uložených u Poštovní spořitelny jakožto peněžního ústředí jsou osvobozeny od daně rentové a od příspěvku Všeobecnému fondu peněžních ústavů v republice Československé a Pomocnému fondu peněžních ústavů v Bratislavě.

Oddíl II.

Organisace Poštovní spořitelny.

§ 5.

(1) Poštovní spořitelna v Praze vykonává svou dosavadní působnost jakož i působnost peněžního ústředí na celém území Československé republiky a pro Slovensko oblastním ústavem v Bratislavě.

(2) Poštovní spořitelna v Bratislavě se slučuje s Poštovní spořitelnou v Praze a její práva a povinnosti přecházejí a její majetek a kapitál se převádí universální sukcesí bez likvidace na Poštovní spořitelnu v Praze.

§ 6.

Poštovní spořitelna jest národním podnikem v působnosti ministerstva financí a platí pro ni příslušná ustanovení zákona č. 181/1948 Sb., pokud tento zákon nestanoví jinak.

§ 7.

(1) Poštovní spořitelnu spravuje a navenek zastupuje devítičlenné představenstvo, které se skládá z předsedy, místopředsedy a dalších sedmi členů.

(2) Předsedu, místopředsedu a další čtyři členy představenstva, z nichž dva jsou úředníci ministerstva financí a jeden úředník mi-

nisterstva pošt, a jejich náhradníky jmenuje ministr financí, a to, pokud jde o úředníka ministerstva pošt a jeho náhradníka, v dohodě s ministrem pošt. Zbývající tři členy (náhradníky) si zvolí ze svého středu zaměstnanci prostřednictvím příslušného orgánu jednotné odborové organizace, z nich jednoho ze zaměstnanců oblastního ústavu. Jejich volbu potvrzuje ministr financí. Členové (náhradníci) mohou být kdykoliv odvoláni.

§ 8.

Na činnost Poštovní spořitelny ve všech jejích odvětvích dohlíží dozorní rada, která jest složena z předsedy, místopředsedy a dalších sedmi členů. Ustanovení § 7, odst. 2 platí obdobně.

§ 9.

(1) Oblastní ústav v Bratislavě vede samostatně účetnictví a sestavuje účetní závěrku, která jest součástí účetní závěrky Poštovní spořitelny.

(2) Oblastní ústav spravuje po stránce obchodní a osobní oblastní představenstvo podle směrnic a pokynů vydaných představenstvem. Oblastní představenstvo tvoří slovenští členové představenstva.

§ 10.

Ředitele oblastního ústavu a jeho náměstka (náměstky) jmenuje a odvolává ministr financí na návrh představenstva a po slyšení jednotné odborové organizace. Ustanovení § 15, odst. 1 až 4 zákona č. 181/1948 Sb. platí obdobně i pro ředitele oblastního ústavu.

§ 11.

Na činnost oblastního ústavu ve všech jeho odvětvích dohlíží oblastní dozorní rada podle směrnic a pokynů vydaných dozorní radou. Oblastní dozorní radu tvoří slovenští členové dozorní rady.

Oddíl III.

Zaměstnanci Poštovní spořitelny.

§ 12.

(1) Na zaměstnance Poštovní spořitelny se vztahuje ustanovení § 7 zákona č. 181/1948 Sb.

(2) Pokud zaměstnanci Poštovní spořitelny byli dosud v poměru veřejnoprávním, zůstávají jejich nároky, příslušející jim podle dosavadních smluv a předpisů o jejich odpočív-

ných a zaopatřovacích platech, nedotčeny. Poštovní spořitelna jest povinna zříditi příplatkový ústav podle § 13 zákona ze dne 15. dubna 1948, č. 98 Sb., o soustředění pensijního pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách a o některých dalších opatřeních v oboru veřejnoprávního sociálního pojištění, a zajistiti zaměstnancům u něho takové nároky, aby se spolu s nároky podle zákona o národním pojištění rovnaly alespoň nárokům podle dosavadních smluv a předpisů o odpočivných a zaopatřovacích platech.

(3) Pensijní fond Poštovní spořitelny v Bratislavě se ruší dnem 30. září 1948. Za členy tohoto fondu vydá se úhrada stanovená podle § 2 zákona č. 98/1948 Sb.; zbytek jmění fondu tvoří základní jmění příplatkového ústavu.

Oddíl IV.

Ustanovení trestní.

§ 13.

(1) Kdo úmyslně nebo z hrubé nedbalosti jedná proti tomuto zákonu nebo proti předpisům, vydaným na základě tohoto zákona, bude potrestán okresním národním výborem pro přestupek pokutou do 500.000 Kčs nebo vězením do šesti měsíců. Byla-li uložena pokuta, budiž zároveň pro případ nedobytnosti vyměřen náhradní trest vězení podle míry provinění do šesti měsíců.

(2) Trestní řízení lze zahájit jen na návrh ministerstva financí. Návrh může být odvolán do vyhlášení trestního nálezu.

Oddíl V.

Ustanovení poplatková.

§ 14.

(1) Od poplatků jsou osvobozeny právní listiny, kterých je třeba k poskytování úvěrů ústavům a k obstarávání depositek služby, pokud souvisí s činností peněžního ústředí [§ 2, odst. 1, písm. b) a d)] nebo k přenesení vzájemných účtů (§ 3, odst. 2), dále písemnosti a úřední úkony potřebné k provedení přechodu práv a závazků podle § 5, odst. 2 a § 12, odst. 3 tohoto zákona.

(2) Poštovní spořitelna v Praze při své činnosti peněžního ústředí jest osvobozena od daně z obchodu s cennými papíry.

Oddíl VI.

Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 15.

Do doby než bude ustaven nový správní orgán Poštovní spořitelny, vykonává svou činnost dosavadní správa nezměněně.

§ 16.

(1) Stanovy určí podrobněji působnost a organizaci Poštovní spořitelny.

(2) Ministerstvo financí může vyhláškou v Úředním listě určit peněžní ústavy, které budou vykonávati úkoly sběren a plateben Poštovní spořitelny.

§ 17.

Zrušují se všechny předpisy, které jsou v rozporu s ustanovením tohoto zákona, zejména se zrušuje zákon ze dne 25. května 1944, č. 55 Sl. z., o Poštovní spořitelně.

§ 18.

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem měsíce po vyhlášení; provede jej ministr financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

183.

Zákon

ze dne 20. července 1948

o Investiční bance.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Oddíl I.

Základní ustanovení.

§ 1.

(1) Pro celé území Československé republiky zřizuje se „Investiční banka“ se sídlem v Praze, s pobočným závodem v Brně a s oblastním ústavem pro Slovensko v Bratislavě.

(2) „Investiční banka“ (dále jen: banka) je národním podnikem a platí pro ni příslušná ustanovení zákona ze dne 20. července 1948, č. 181 Sb., o organizaci peněžnictví, pokud tento zákon neustanovuje jinak.

(3) Bance přísluší bez újmy ustanovení § 3 zákona ze dne 11. března 1948, č. 38 Sb., o Národní bance Československé, zejména financování a peněžní kontrola investic, poskytování a přejímání dlouhodobých zápůjček emisních a neemisních i k účelům jiným než investičním, jakož i provádění služeb pro Fond znárodněného hospodářství, zřízený podle § 9, odst. 2 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků. K splnění tohoto úkolu opatřuje si banka prostředky způsobem, který upraví stanovy (§ 12) ve shodě s finančním plánem peněžnictví.

§ 2.

(1) Dnem, kterým banka zahájí činnost (§ 13, odst. 1), zaniknou:

1. Československý reeskontní a lombardní ústav,

2. Zemská banka pro Čechy - ústřední banka spořitelén v Čechách a na Moravě - ,

3. Zemská banka pro Moravu a Slezsko a

4. Slovenská hypoteční a komunální banka a jejich práva a závazky přejdou universální sukcesí bez likvidace na banku.

(2) Základní vklady státu v zaniklých ústavech (odstavec 1) se převádějí do kmenového jmění banky.

(3) Výměna bankovních dlužních úpisů zaniklých ústavů (odstavec 1) nebo jejich právních předchůdců za dluhopisy banky se provede podle potřeby způsobem, který stanoví ministerstvo financí vyhláškou v Úředním listě.

(4) Banka převezme veškeré zaměstnance zaniklých ústavů (odstavec 1). Pro tyto zaměstnance platí příslušná ustanovení zákona č. 181/1948 Sb.

Oddíl II.

Správa banky.

§ 3.

(1) Banku spravuje a navenek zastupuje devítičlenné představenstvo, které se skládá z předsedy, místopředsedy a dalších sedmi členů.

(2) Předsedu, místopředsedu a další čtyři členy představenstva jmenuje ministr financí. Zbývající tři členy (náhradníky) si zvolí ze svého středu zaměstnanci prostřednictvím příslušného orgánu jednotné odborové organizace, z nich jednoho ze zaměstnanců oblastního ústavu; jejich volbu potvrzuje ministr financí. Členové (náhradníci) mohou být kdykoliv odvoláni.

§ 4.

Na činnost banky ve všech jejích odvětvích dohlíží dozorčí rada, která je složena z předsedy, místopředsedy a dalších sedmi členů. Ustanovení § 3, odst. 2 platí obdobně.

§ 5.

(1) Oblastní ústav v Bratislavě vede samostatné účetnictví a sestavuje účetní závěrku, která je součástí účetní závěrky banky.

(2) Oblastní ústav spravuje po stránce obchodní a osobní oblastní představenstvo podle směrnic a pokynů vydaných představenstvem banky. Oblastní představenstvo tvoří slovenští členové představenstva banky.

§ 6.

Ředitele oblastního ústavu a jeho náměstka (náměstky) jmenuje a odvolává ministr financí na návrh představenstva banky a po slyšení jednotné odborové organizace. Ustanovení § 15, odst. 1 až 4 zákona č. 181/1948 Sb., platí obdobně i pro ředitele oblastního ústavu.

§ 7.

Na činnost oblastního ústavu ve všech jeho odvětvích dozírá oblastní dozorčí rada podle směrnic a pokynů, vydaných dozorčí radou banky. Oblastní dozorčí radu tvoří slovenští členové dozorčí rady banky.

Oddíl III.

Všeobecná ustanovení.

§ 8.

(1) Výpisy z knih banky jsou exekutními tituly.

(2) Soudní nebo notářské ověření firemních podpisů orgánů banky na listinách není nutné, a to ani na těch, které jsou určeny pro zápisy do veřejných knih.

§ 9.

(1) Základní dlužní úpisy a bankovní dlužní úpisy, vydané bankou, ústavy uvede-

nými v § 2. odst. 1 nebo jejich právními předchůdci, jsou cennými papíry, požívajícími sirotčí jistoty; za závazky z těchto dlužních úpisů ručí stát.

(2) Ve věci soudních a správních deposit jakož i o možnosti používati vkladních knížek (vkladních listů) banky jako vadií a kaucí platí pro banku tytéž právní předpisy jako pro Poštovní spořitelnu.

§ 10.

Bankovní dlužní úpisy vydané bankou jsou osvobozeny od poplatků.

§ 11.

Zápisy ve veřejných knihách a v rejstřících, potřebné k vyznačení změn, vyplývajících z §§ 1 a 2, provedou soudy na návrh banky s odvoláním na tento zákon.

§ 12.

Působnost a organizaci banky podrobněji upravují stanovy, o nichž se usnáší představenstvo; stanovy, jejich změny a doplňky schvaluje ministr financí, který je též vyhlásí v Úředním listě.

Oddíl IV.

Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 13.

(1) Ministr financí určí nařízením den, kterým banka zahájí činnost. Ministr financí stanoví též den, k němuž se sestaví závěrečné bilance ústavů uvedených v § 2, odst. 1 a společná východisková bilance pro banku.

(2) Dokud stanovy banky nenabudou účinnosti, zůstávají v platnosti dosavadní stanovy ústavů zaniklých podle § 2, odst. 1 a jejich právních předchůdců, pokud neodporují tomuto zákonu. Totéž platí obdobně pro jednací řády a jiné řády uvedených ústavů, pokud neodporují stanovám banky. Obchody, které nebudou slučitelné se stanovami banky, budou převedeny na příslušný peněžní ústav podle směrnic ministerstva financí.

§ 14.

(1) Dnem, kterým banka zahájí činnost (§ 13, odst. 1), zrušuje se platnost, po případě použitelnost všech předpisů, odporujících tomuto zákonu, s odchylkou stanovenou v odstavci 2, a to zejména:

1. zákona ze dne 14. března 1934, č. 49 Sb., o zřízení Československého reeskontního a

lombardního ústavu, a předpisů jej měnících, doplňujících a provádějících,

2. vládního nařízení ze dne 18. prosince 1936, č. 337 Sb., o peněžním ústředí československých spořitelén,

3. vládního nařízení ze dne 26. června 1941, č. 242 Sb., o sloučení zemských peněžních ústavů v Čechách a na Moravě,

4. vládního nařízení ze dne 20. července 1943, č. 206 Sb., kterým se slučují „Zemská banka pro Čechy“ a „Ústřední banka spořitelén“ a doplňují předpisy pro „Zemskou banku pro Moravu“,

5. vládního nařízení ze dne 24. dubna 1939, č. 77 Sl. z., o zřízení Slovenské hypoteční a komunální banky, a předpisů jej doplňujících a provádějících, a

6. zákona ze dne 25. listopadu 1941, č. 257 Sl. z., o rozšíření působnosti Slovenské hypoteční a komunální banky.

(2) Ministr financí určí nařízením vydaným podle § 13, odst. 1, dobu, po kterou jednotlivá ustanovení předpisů uvedených v odstavci 1 zůstávají přechodně platnými, po případě použitelnými.

§ 15.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

184.

Zákon

ze dne 19. července 1948,

jmž se mění a doplňuje zákon o vázaném
devisovém hospodářství.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I.

Zákon ze dne 11. dubna 1946, č. 92 Sb., o vázaném devisovém hospodářství (devisový zákon), se mění a doplňuje takto:

1. V § 13 se vsunuje za odstavec 2 nový odstavec 3 tohoto znění:

„(3) Vývozci zboží jsou povinni sjednatí splatečnost pohledávek, které jim vzniknou vývozem zboží, tak, aby odpovídala platebním podmínkám stanoveným ve vývozním povolení uděleném podle odstavce 1.“

2. V § 29, odst. 1, v první větě se nahrazují slova „obchodních knih, hospodářských, živnostenských“ slovy „účetních knih“ a slova „vyžádati si potřebné doklady“ slovy „vyžádati si účetní knihy, účetní a jiné doklady a písemnosti a při nebezpečí ztráty nebo zavlčení vzíti je do úschovy nebo jiným vhodným způsobem zabezpečiti, pokud by mohly býti důkazním prostředkem,“.

3. V § 29, odst. 4 se citace „§ 33, odst. 4.“ nahrazuje citací „§ 33, odst. 6.“.

4. V § 30 se dosavadní znění označuje jako odstavec 1 a připojuje nový odstavec 2, který zní:

„(2) Úřady a orgány veřejné správy jsou dále povinny oznamovati ministerstvu financí jednání a opomenutí přičící se ustanovením tohoto zákona, která zjistí při výkonu dohlédací nebo jiné úřední činnosti ve svém oboru působnosti, pokud nebyly pověřeny výkonem dohledu ve věcech devisových podle § 29 tohoto zákona nebo pokud jim podle tohoto zákona nenáleží stíhání trestných činů devisových.“

5. § 33 zní:

„Trestné činy.

(1) Kdo úmyslně nebo vědomě:

- nesplní povinnosti uložené v § 7, odst. 1,
- koná nebo přijímá platy v rozporu s ustanoveními §§ 7, 10 nebo 11,
- nesplní odvodovou povinnost podle § 8 nebo 9 nebo příkaz vydaný podle § 9, odst. 5 a 7,
- nesplní včas ohlašovací povinnost podle § 9, odst. 1, písm. a) až d), leč by ji splnil nebo hodnoty odvedl ještě před zahájením dohlédacího úkonu nebo trestního řízení podle tohoto zákona,
- vyvází do ciziny nebo dováží z ciziny platidla, cenné papíry a drahé kovy v rozporu s ustanovením § 12,
- vyvází do ciziny zboží bez vývozního povolení ministerstva zahraničního obchodu nebo ve vyšší hodnotě než smí vyvéztí podle podmínek stanovených ve vývozním povolení (§ 13) a neohlásí vůbec nebo ohlásí podle § 9 jeho hodnotu nesprávně

nebo dováží zboží z ciziny v nižší hodnotě než ve které je má dovéztí podle dovozního povolení ministerstva zahraničního obchodu a kterou je oprávněn zaplatiti podle platebního povolení Národní banky a tuto skutečnost Národní bance neohlásí, nebo nesplní povinnost stanovenou v § 13, odst. 3,

- vyvází dary, svršky nebo cenné předměty v rozporu s ustanovením § 14 bez povolení nebo vyvází je ve větší míře nebo ve vyšší hodnotě než mu bylo povoleno nebo jinak hrubě poruší ustanovení § 14 nebo předpisy podle něho vydané,
- nabývá nebo zcizuje cizozemská platidla, drahé kovy nebo cenné papíry, anebo jinak s nimi nakládá v rozporu s ustanoveními §§ 15 a 16, po případě § 17,
- nakládá s pohledávkami v rozporu s ustanovením § 18,
- přijímá nebo poskytuje úvěry, záruky nebo jiné jistoty v rozporu s ustanovením § 20,
- nakládá právními jednáními s nemovitostmi, podniky nebo účastmi, nebo jich nabývá v rozporu s ustanovením § 21,
- uvádí nesprávné nebo neúplné údaje o skutkových okolnostech, nebo jich používá, aby vylákal pro sebe nebo pro někoho jiného povolení nebo doklad, jichž jest třeba podle tohoto zákona nebo podle předpisů vydaných na jeho podkladě, nebo aby se vyhnul povinnosti tímto zákonem stanovené,

m) jakýmkoliv způsobem svádí k jednáním trestným podle ustanovení písm. a) až l), bude potrestán, není-li čin přísněji trestný podle ustanovení trestního zákona, za těžký přestupek důchodkový pokutou ve výši jednoduché až desetinásobné hodnoty předmětu trestného činu, při čemž se může zároveň uložit i trest vězení od jednoho dne do jednoho roku. Toto potrestání nevylučuje stíhání a potrestání činu podle jiných právních předpisů.

(2) Spáchal-li obviněný čin trestný podle odstavce 1 za přitěžujících okolností, a to

- použil-li podvržených, padělaných nebo porušených listin, předstíraných jmen nebo zápisů v účetních knihách, anebo jiných prostředků zvláště způsobilých k oklamání, nebo
- snažil-li se uniknouti svému zadržení nebo zadržení předmětu trestného činu, používaje při tom dopravních prostředků, nebo snažil-li se tímto způsobem po zadržení osvoboditi sebe nebo předmět trestného činu, nebo

- c) dopouští-li se trestných činů uvedených v odstavci 1 po živnostensku nebo ze zvyku, nebo
- d) spáchal-li trestný čin společně nejméně se dvěma osobami, nebo
- e) byl-li již pro porušení devisových předpisů pravoplatně odsouzen a dopustil-li se opět trestného činu podle odstavce 1 do pěti let po pravoplatném odsouzení, nebo
- f) převyšuje-li hodnota předmětu trestného činu 200.000 Kčs,

bude vedle pokuty uložen trest vězení od jednoho dne do dvou let.

(3) Převyšuje-li hodnota předmětu činu trestného podle odstavce 1 částku 1.000.000 Kčs, bude vedle pokuty podle odstavce 1 uložen trest tuhého vězení od jednoho roku do tří let; převyšuje-li hodnota předmětu uvedeného trestného činu 5.000.000 Kčs, bude uložen vedle pokuty trest tuhého vězení od tří do pěti let.

(4) Byl-li čin trestný podle odstavce 3 spáchán ze zahálčivosti, může soud již při prvním odsouzení vysloviti v rozsudku, že odsouzený bude po odpykání trestu držen v donucovací pracovně, na Slovensku, že se odkazuje do donucovací pracovny; zůstane v ní nejméně rok a nejdéle pět let.

(5) Nelze-li hodnotu činu trestného podle odstavců 1 až 4 zjistiti, ani přibližně odhadnouti, budiž uložena pokuta do 5.000.000 Kčs.

(6) Kdo poruší ustanovení tohoto zákona nebo předpisy a příkazy vydané podle něho, bude potrestán, nejde-li o čin trestný podle odstavců 1 až 5, za prostý přestupek důchodkovou pokutou do 500.000 Kčs.

(7) Pro případ nedobytnosti pokuty budiž uložen náhradní trest vězení od jednoho dne do dvou let. Náhradní trest vězení stanoví se ve výměře jeden den za pět set až jeden tisíc československých korun podle míry zavinění.

(8) Stejně jako pachatel bude potrestán, kdo návodem, povzbuzováním, nabízením, radou, utvrzováním, slibem nebo poskytnutím pomoci, zejména též nesprávným vedením účetních knih, nesprávným dokládáním účetních zápisů a jiných předepsaných záznamů a porušením předpisů o uschovávání účetních knih a účetních a jiných dokladů, nebo jinak úmyslně působí ke spáchání nebo při spáchání

trestného činu jinou osobou. Totéž platí pro toho, kdo po spáchání trestného činu jinou osobou působí k tomu, aby účelu trestného činu bylo dosaženo, nebo aby opatřil sobě nebo někomu jinému z něho prospěch.

(9) Při ukládání pokut podle tohoto zákona neplatí ustanovení trestního zákona důchodkového o nejvyšší výměře pokut.

(10) Na upuštění od trestního řízení nemá obviněný právního nároku. Upuštění může býti též vázáno na podmínku, že se na útraty osoby, které se upuštění povoluje, uveřejní její jméno a výsledek řízení proti ní vedeného.

6. V § 49 se dosavadní znění označuje jako odstavec 1 a připojuje nový odstavec 2, který zní:

„(2) Ustanovení zákona ze dne 13. května 1936, č. 131 Sb., o obraně státu, jakož i předpisů podle něho vydaných zůstávají nedotčena.“

Čl. II.

Podle ustanovení čl. I, č. 5 se postupuje také u trestných činů, jež byly spáchány před účinností tohoto zákona, pokud řízení o nich nebylo dosud pravoplatně skončeno, leč by dosavadní předpisy byly pro pachatele příznivější.

Čl. III.

Ministr financí se zmocňuje, aby v dohodě s ministrem zahraničního obchodu a s Národní bankou Československou vyhláškou ministerstva financí ve Sbírce zákonů a nařízení přizpůsobil názvosloví devisového zákona změnám vyplývajícím z nové organizace zahraničního obchodu a mezinárodního zasilatelství podle zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 119 Sb., o státní organizaci zahraničního obchodu a mezinárodního zasilatelství.

Čl. IV.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr financí v dohodě se zúčastněnými ministry.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Dolanský v. r.